

Institut für Geologie – Leitstelle Deutsche Forschungsschiffe
University of Hamburg
Bundesstrasse 55
20146 Hamburg
Germany

Att.: Dr. Volker Mohrholz

Kontor/afdeling
Undergrund

Dato
19-03-2024

J nr. 2023 - 13918

/smdst/lsm

Afgørelse om tilladelse til geotekniske undersøgelser i Østersøen

Energistyrelsen meddeler hermed tilladelse til, at Institut für Geologie – Leitstelle Deutsche Forschungsschiffe, University of Hamburg (herefter "IFG") kan udføre geotekniske undersøgelser i Østersøen, jf. kontinentalsokkelovens¹ § 2, stk. 1, 1. pkt.

Det forudsættes, at undersøgelserne udføres i overensstemmelse med det, der fremgår af ansøgningsmaterialet. Tilladelsen er gyldig fra den 22. marts 2024 til og med den 9. april 2024.

Vilkår

Energistyrelsen fastsætter følgende vilkår til tilladelsen:

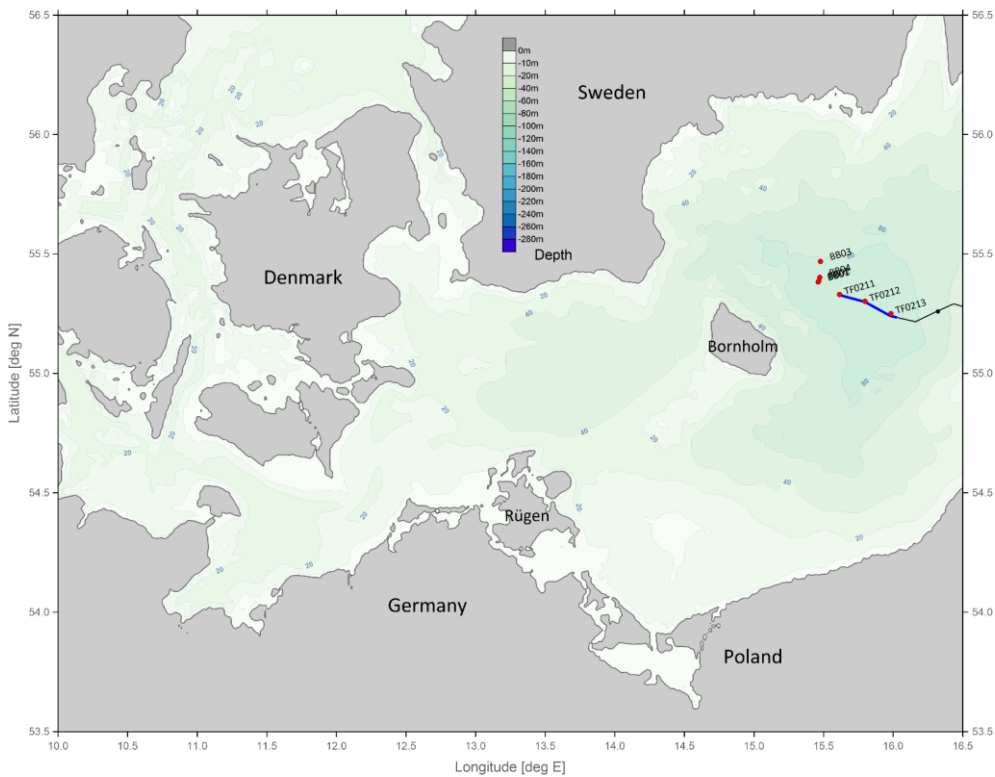
1. Undersøgelserne skal udføres i henhold til Energistyrelsens standardvilkår for forundersøgelser til havs².
2. IFG skal udfylde Energistyrelsens vedlagte skema vedrørende redegørelse for opfyldelse af vilkår (bilag 2) og returnere det udfyldte skema til Energistyrelsen senest 4 uger efter endt undersøgelsesprogram, det vil sige senest den 7. maj 2024. Følgende mailadresser skal orienteres: indvindings-ekr@ens.dk, lsm@ens.dk og smdst@ens.dk.

Sagsfremstilling

IFG har den 27. oktober 2023 ansøgt om tilladelse til at gennemføre geotekniske undersøgelser i Østersøen (se figur 1).

¹ Lov om kontinentalsoklen og visse aktiviteter på søterritoriet, jf. lovbekendtgørelse nr. 199 af 27. februar 2024

² https://ens.dk/sites/ens.dk/files/OlieGas/standardvilkaar_for_forundersoegelser.pdf

Figur 1. Kort over Østersøen med de 4 undersøgelsesområder. Røde prikker angiver hydrografiske stationer i dansk farvand. Den blå linje angiver den forventende rute for ScanFish og Microstructure probe observationer, der vil blive foretaget, hvis der opstår et inflow eller overflow ved Slupsk Sill.

Undersøgelserne har til formål at undersøge sammenhængen mellem mangan (Mn) cyklussen og andre elementære redox cyklusser i Østersøens iltfattige vandområder. Undersøgelsesprogrammet forløber i perioden den 22. marts 2024 til og med den 9. april 2024 og vil blive foretaget med det tyske forskningskib METEOR.

Undersøgelsesprogrammet omfatter indsamling af data ved brug af CTD, CTD ScanFish, vmADCP, Microstructure CTD probe, Multicorer og EK80 echo sounder.

Indsamlingen af geoteknisk data vil foregå med en multicorer, som vil udtage 8 sedimentprøver på 8-12 cm i diameter og 70 cm i længde. Multicoreren sænkes ned til havbunden og placeres på havbunden med en ramme på 1 m², hvorefter et rør trykkes ned i havbunden til en dybde på 70 cm. Ved hver prøvetagning vil core catchers forsegle bunden af hvert rør, således at intet sediment går tabt ved udtagning.

Miljømæssige forhold

IFG har i henhold til offshorehabitatbekendtgørelsens³ § 3, stk. 1, og § 5, stk. 1, udarbejdet en rapport, der beskriver, om undersøgelserne kan påvirke internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder) og Bilag IV-arter væsentligt.

Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at det nærmeste Natura 2000-område fra undersøgelsesområderne er Ertholmene (N189/DK007X079), som befinder sig 15 km sydvest for undersøgelsesområdet. Området har blandt andet arten gråsæl (1364) og fuglene alk (YN) og lomvie (YN) på udpegningsgrundlaget.

IFG beskriver, at anvendelse af CTD og multicorer ikke genererer undervandsstøj. Det udelukkes derfor, at undersøgelserne har en højere støjpåvirkning på Bilag IV-arter, end et skib i normal transit. Under prøveudtagningen vurderes det desuden, at støjledningen vil være lavere, end når skibet er i transit.

IFG beskriver desuden, at indsamlingen af sedimentprøver med multicorer vil medføre en påvirkning af havbunden, men at den ikke vil medføre spredning af miljøfarlige stoffer, da forsegling af rørene ved udtagning af prøverne vil forhindre spredning. Varigheden af hver prøveudtagning er ca. 10 minutter. Den samlede tid forsknings-skibet er ved hver station er under 2 timer.

IFG vurderer på baggrund af afstanden mellem undersøgelserne og nærliggende Natura 2000-områder, at de ansøgte aktiviteter ikke vil medføre negative påvirkninger af udpegningsgrundlagene for nærliggende Natura 2000-områder.

IFG vurderer desuden på baggrund af, at undersøgelserne foretages i iltfattige vandområder, at ingen Bilag IV-arter vil blive påvirket af undersøgelserne, da de ikke fou-ragerer eller yngler i områderne, og da områderne i perioder er blottet for bentisk liv grundet det lave iltindhold.

Rapporten indeholder endvidere en vurdering af de ansøgte arbejder i henhold til de relevante deskriptorer af de 11 deskriptorer i havstrategilovens⁴ bilag 2. IFG har vurderet, at der for de relevante deskriptorer vil være ingen eller en ubetydelig påvirkning, at de ansøgte undersøgelser ikke vil påvirke den generelle miljøtilstand, at de ikke vil have en negativ påvirkning på de 11 deskriptorers miljømål, og at de ikke vil være til hinder for eller forsinke opnåelse af god miljøtilstand for de 11 deskriptorer.

Myndighedshøring

Energistyrelsen har bedt Fiskeristyrelsen, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, Miljøstyrelsen, Vikingeskibsmuseet, Slots- og Kulturstyrelsen og Søfartsstyrelsen om eventuelle bemærkninger til ansøgningen.

Energistyrelsen har modtaget fem høringssvar.

³ Bekendtgørelse nr. 786 af 14. juni 2023 om administration af internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter ved videnskabelige undersøgelser, forundersøgelser, efterforskning og indvinding af kulbrinter, lagring i undergrunden, rørledninger, m.v. offshore

⁴ Lov om havstrategi, jf. lovbekendtgørelse nr. 123 af 1. februar 2024

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har med e-mail dateret den 24. januar 2024 fremsendt høringssvar, hvoraf det fremgår, at styrelsen ikke har bemærkninger til de ansøgte undersøgelser, da styrelsen behandler og besvarer ansøgningen direkte gennem Udenrigsministeriet.

Miljøstyrelsen har med e-mail dateret den 19. februar 2024 fremsendt høringssvar, hvoraf det fremgår, at styrelsen ikke har bemærkninger til høringen. Dog gøres der opmærksom på, at Miljøstyrelsen har fremsendt bemærkninger vedrørende samme sag til Udenrigsministeriet.

Vikingskibsmuseet har med e-mail dateret den 7. februar 2024 fremsendt høringssvar, hvoraf det fremgår, at museet ikke har bemærkninger til det ansøgte. Museet gør dog opmærksom på Museumslovens § 29 h, stk. 1, hvorefter fund af spor af fortidsminder eller vrag gjort under anlægsarbejde straks skal anmeldes til Slots- og Kulturstyrelsen, og arbejdet standses.

Slots- og Kulturstyrelsen har med e-mail dateret den 14. februar 2024 fremsendt høringssvar, hvoraf det bemærkes, at der er anmelderpligt ved fund af fortidsminder, herunder vrag af skibe, skibsladninger og dele fra sådanne skibsvrag. Derudover påpeges det, at alle fund og vrag skal registreres i det nationale register over Fund og Fortidsminder, samt at styrelsen skal have en position og den tilgængelige dokumentation af et potentielt fund.

Søfartsstyrelsen har med e-mail dateret den 26. januar 2024 fremsendt høringssvar, hvoraf det fremgår, at styrelsen ikke har bemærkninger til de ansøgte undersøgelser.

Retsgrundlag

Kontinentalsokkeloven

De ansøgte geotekniske undersøgelser foretages på dansk kontinentalsokkel og søterritorium og er derfor omfattet af kontinentalsokkelovens § 2, stk. 1, 1. pkt.

Ifølge kontinentalsokkelovens § 2, stk. 1, 1. pkt., kan klima-, energi- og forsyningsministeren tillade udforskning af de naturforekomster, som er nævnt i § 1, stk. 2, nr. 1, når denne ikke foretages med henblik på udnyttelse. Ved naturforekomster forstås havbundens eller dennes undergrunds mineralske og andre ikke-levende forekomster, jf. kontinentalsokkelovens § 1, stk. 2, nr. 1.

Beføjelser, som klima-, energi-, og forsyningsministeren er tillagt i henhold til kontinentalsokkeloven, udøves af Energistyrelsen på ministerens vegne, jf. delegationsbekendtgørelsens⁵ § 3, stk. 1, nr. 2.

Offshorehabitatbekendtgørelsen

⁵ Bekendtgørelse nr. 1366 af 28. september 2022 om Energistyrelsens opgaver og beføjelser

Offshorehabitatbekendtgørelsen finder anvendelse for undersøgelser, som kræver tilladelse efter kontinentalsokkelovens § 2, stk. 1, 1. pkt., jf. bekendtgørelsens § 1, stk. 2, nr. 10.

Før der kan træffes afgørelse om tilladelse til eller godkendelse af projekter, der er nævnt i bekendtgørelsens § 1, stk. 2, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 1.

Hvis Energistyrelsen vurderer, at projektet kan påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på det internationale naturbeskyttelsesområde under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområdes integritet, kan der ikke meddeles godkendelse eller tilladelse til det ansøgte projekt, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 3. En undtagelse hertil findes dog i bekendtgørelsens § 4.

Før der kan træffes afgørelse om tilladelse til eller godkendelse af projekter, der er nævnt i bekendtgørelsens § 1, stk. 2, skal der endvidere foretages en vurdering af, om det ansøgte projekt kan:

- 1) medføre en forsættelig forstyrrelse i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a), i alle livsstadier og i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer eller vandrer,
- 2) beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a), eller
- 3) ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b), i alle livsstadier.

Viser vurderingen, at det ansøgte projekt kan indebære en forstyrrelse, beskadigelse eller ødelæggelse som nævnt i bekendtgørelsens § 5, stk. 1, kan der ikke meddeles godkendelse eller tilladelse til det ansøgte projekt, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 2.

En undtagelse hertil findes dog i bekendtgørelsens § 6.

Forinden der træffes afgørelse om tilladelse eller godkendelse af et ansøgt projekt omfattet af bekendtgørelsens § 1, stk. 2, kan Energistyrelsen indhente en udtalelse fra Miljøstyrelsen om vurderingerne nævnt i § 3 og § 5, jf. bekendtgørelsens § 7.

Havstrategiloven

EU's havstrategidirektiv⁶ er implementeret i dansk lov ved havstrategiloven. Loven har til formål at fastlægge rammerne for de foranstaltninger, der skal gennemføres

⁶ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/56/EF af 17. juni 2008 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger

for at opnå eller opretholde god miljøtilstand i havets økosystemer og muliggøre en bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer.

Havstrategiloven pålægger miljøministeren at udarbejde havstrategier for alle danske havområder for at:

- 1) beskytte, bevare og forebygge forringelse af havmiljøet og, hvor det er muligt, genoprette marine økosystemer i områder, hvor de er blevet negativt påvirket,
- 2) forebygge og reducere tilførsler til havmiljøet med henblik på gradvis at udfase forureningen og sikre, at der ikke er nogen væsentlige virkninger på eller risici for havets biodiversitet, de marine økosystemer eller menneskers sundhed eller retmæssige anvendelse af havet,
- 3) sikre de marine økosystemers evne til at håndtere forandringer og
- 4) sikre, at det samlede pres fra menneskelige aktiviteter er foreneligt med opnåelse af god miljøtilstand.

God miljøtilstand er beskrevet i havstrategilovens bilag 2 (direktivets bilag I) ved hjælp af 11 såkaldte kvalitative deskriptorer. Deskriptorerne omhandler:

- 1) Biodiversitet
- 2) Ikkehjemmehørende arter
- 3) Erhvervsmæssigt udnyttede fisk
- 4) Havets fødenet
- 5) Eutrofiering
- 6) Havbunden
- 7) Hydrografiske ændringer
- 8) Forurenende stoffer
- 9) Forurenende stoffer i fisk og skaldyr til konsum
- 10) Marint affald
- 11) Undervandsstøj.

Offentlige myndigheder er ved udøvelsen af beføjelser i henhold til lovgivningen bundet af de miljømål og indsatsprogrammer, som miljøministeren træffer afgørelse om, jf. havstrategilovens § 18. Dette betyder, at myndighederne ved udøvelsen af deres beføjelser inden for lovgivningens rammer skal lægge havstrategien til grund.

Energistyrelsens begrundelse og vurdering

Vurdering af aktiviteten i forhold til offshorehabitatbekendtgørelsen

Energistyrelsen har gennemgået ansøgningsmaterialet og vurderer, at IFG's redegørelse for potentielle påvirkninger på internationale naturbeskyttelsesområder, konkret Erholmene (N189/DK007X079), de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, konkret gråsæl, samt de fugle der er optaget i fuglebeskyttelsesdirektivet, konkret alk og lomvie, er fyldestgørende, jf. offshorehabitatbekendtgørelsens § 3, stk. 2 og § 5, stk. 3.

Energistyrelsen vurderer, at de ansøgte undersøgelser hverken i sig selv eller i forbindelse med andre projekter kan antages at kunne have en væsentlig påvirkning på internationale naturbeskyttelsesområder, og at der derfor ikke skal foretages en konsekvensvurdering af de ansøgte aktiviteter, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 3.

Energistyrelsen har ved vurderingen lagt vægt på, at afstanden fra undersøgelsesområderne til det nærmeste Natura 2000-område, Ertholmene (N189/DK007X079), er mindst 15 km. Derudover har Energistyrelsen lagt vægt på, at den påvirkning af havbunden, som de geotekniske undersøgelser vil medføre, er midlertidig, kortvarig og ikke vil føre til spredning af miljøfarlige stoffer, og at den er af begrænset omfang.

Energistyrelsen vurderer endvidere, på baggrund af oplysningerne i ansøgningsmaterialet, at de ansøgte undersøgelser ikke vil medføre en forsætlig forstyrrelse af bilag IV-arter i deres naturlige udbredelsesområde og ligeledes, at undersøgelserne ikke vil medføre beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder i udbredelsesområdet for bilag IV-arter jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 1.

Energistyrelsen har ved vurderingen lagt vægt på, at undersøgelserne er af tidsmæssig begrænset omfang, og at der ikke vil genereres undervandsstøj.

Vurdering af aktiviteten i forhold til havstrategiloven

Energistyrelsen vurderer, på baggrund af oplysningerne i ansøgningsmaterialet, at de ansøgte undersøgelser ikke vil forårsage væsentlige påvirkninger af havmiljøet, og at de ansøgte undersøgelser ikke vil påvirke belastning, kriterier eller mål for de 11 deskriptorer på havstrategilovens bilag 2.

Energistyrelsen har ved vurderingen lagt vægt på, at der for de relevante deskriptorer vil være ingen eller en ubetydelig påvirkning, og at god miljøtilstand vil opretholdes. De relevante deskriptorer er Deskriptor 1 (biodiversitet), Deskriptor 5 (Eutrofiering), Deskriptor 6 (havbundens integritet), Deskriptor 7 (hydrografiske ændringer), Deskriptor 8 (forurenende stoffer), samt Deskriptor 11 (undervandsstøj).

Vurdering af undersøgelserne i forhold til kontinentalsokkeloven

Energistyrelsen vurderer, på baggrund af oplysningerne i ansøgningsmaterialet, at de ansøgte undersøgelser omhandler udforskning af havbundens og dennes undergrunds mineralske og andre ikke-levende forekomster, og at undersøgelserne ikke foretages med henblik på udnyttelse.

Energistyrelsen har ved vurderingen lagt vægt på, at undersøgelserne omhandler indsamling af geoteknisk data til at undersøge sammenhængen mellem mangan (Mn) cyklussen og andre elementære redox cyklusser i Østersøens iltfattige vandområder.

For at mindske påvirkningerne til omgivelserne og varetage hensynet til havmiljøet og eventuelle havpattedyr, fastsætter Energistyrelsen vilkår om, at IFG skal følge de vedhæftede standardvilkår for forundersøgelserne til havs, jf. vilkår 1.

For at sikre og kontrollere, at IFG efterlever de standardvilkår, som er knyttet til afgørelsens vilkår 1, fastsætter Energistyrelsen yderligere vilkår om, at IFG skal redegøre og dokumentere for opfyldelsen af de fastsatte vilkår i det vedlagte skema jf.

vilkår 2. Redegørelsen for opfyldelsen af de fastsatte vilkår skal returneres til Energistyrelsen senest 4 uger efter endt undersøgelsesprogram, det vil sige senest den 7. maj 2024.

Øvrige bemærkninger

Denne tilladelse fritager ikke IFG for at indhente de i medfør af lovgivningen i øvrigt nødvendige tilladelser og godkendelser.

Det bemærkes ydermere, at såfremt arbejdet ikke afsluttes inden den angivne dato, skal Energistyrelsen orienteres om dette.

Hvis der tages kontakt til andre myndigheder vedrørende aktiviteterne for denne tilladelse, skal Energistyrelsen informeres og sættes i kopi (cc) på korrespondancen. Følgende mailadresser skal orienteres: indvindingsekr@ens.dk, lsm@ens.dk og smdst@ens.dk.

Klagevejledning

Enhver med væsentlig og individuel interesse i denne afgørelse kan klage over afgørelsen til Energiklagenævnet, Nævnenes Hus, Toldboden 2, 8800 Viborg, (ekn@naevneneshus.dk), jf. kontinentalsokkelovens § 6 a, stk. 1.

Lokale og landsdækkende foreninger og organisationer, der som hovedformål har beskyttelse af natur og miljø, eller som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når en afgørelse berører sådanne interesser, er klageberettigede, for så vidt angår de miljømæssige forhold i afgørelsen, jf. kontinentalsokkelovens § 6 a, stk. 2. Disse foreninger eller organisationer skal senest samtidig med klagen fremsende deres vedtægter til Energiklagenævnet som dokumentation for, at de er lokale eller landsdækkende, og at deres formål opfylder de angivne krav, jf. kontinentalsokkelovens § 6 a, stk. 3.

Klage skal være indgivet skriftligt til Energiklagenævnet inden 4 uger fra tidspunktet, hvor afgørelsen bliver offentligt bekendtgjort. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag, jf. kontinentalsokkelovens § 6 a, stk. 4.

Med venlig hilsen

Sam Dastnai

Bilag:

- Bilag 1 – Skema til redegørelse for opfyldelse af vilkår

Kopi sendes til:

- GEUS
- Udenrigsministeriet

- Søfartsstyrelsen
- Miljøstyrelsen
- Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse
- Slots- og Kulturstyrelsen
- Fiskeristyrelsen